
Proč v České republice poprvé od listopadu 1989 klesla spotřeba alkoholu?

Nešpor K., Csémy L.

V roce 2003 činila spotřeba alkoholu na jednoho obyvatele za rok 10,2 litru (tj. nejvyšší v historii), v roce 2004 klesla na 9,8 litru. O příčinách lze spekulovat a uvažovat např. o lepší informovanosti veřejnosti nebo kvalitnější výchově ke zdraví. Nabízí se však mnohem pravděpodobnější vysvět-

lení. Od ledna 2004 vstoupilo v platnost zvýšení spotřební daně z alkoholu v destilátech z 234 Kč/litr 100% alkoholu na 265 Kč/litr. Bližší pohled ukazuje, že snížení spotřeby alkoholu jde právě především na úkor lihovin (tab. 1).

Tab. 1. Přehled o spotřebě alkoholu v ČR.

	100% alkohol	Pivo	Destiláty	Víno
2002	10,2	159,9 litru piva	8,3 litru destilátů	16,2 litru vína
2003	10,2	161,7 litru piva	8,4 litru destilátů	16,3 litru vína
2004	9,8	160,5 litru piva	7,6 litru destilátů	16,5 litru vína

Zdroj: Český statistický úřad

Pokles spotřeby alkoholu poté, co v lednu 2004 vstoupilo v platnost vyšší zdanění destilátů, je v souladu se zkušenostmi z jiných zemí. Pro zmínovaný pokles spotřeby alkoholu v roce 2004 existuje také další vysvětlení. Chystané vyšší zdanění alkoholu bylo známo dlouho předem a hodně se o něm hovořilo v médiích. Část obyvatelstva se proto destiláty předzásobila koncem roku 2003 a v roce 2004 patrně ještě čerpala z těchto zásob. Pro toto vysvětlení svědčí skutečnost, že v roce 2003 proti roku 2002 mírně stoupla spotřeba destilátů. Pokles spotřeby destilátů v roce 2004 je ovšem vyšší než jeho vzestup v roce 2003, což spíše svědčí pro vliv ceny na nižší spotřebu.

Dodáno redakci: 17. 2. 2006

V každém případě zůstává spotřeba alkoholu v České republice nadále vysoká. To zhoršuje zdravotní stav obyvatelstva i konkurenceschopnost české pracovní síly v evropském, a zejména světovém kontextu. Žádoucí je vyšší zdanění alkoholu nejen v destilátech, ale také alkoholu v pivu a ve vínech. Vyšší spotřební daň na alkohol v pivu by patrně vedla výrobce ke snižování obsahu alkoholu v jejich produktech, což je žádoucí. Spotřeba piva by v tom případě nemusela klesat, klesala by však spotřeba alkoholu.

Tato práce vznikla v rámci Evropského akčního plánu o alkoholu a je možné ji šířit bez omezení.

*Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.
Psychiatrická léčebna Bohnice
e-mail: nespor.k@seznam.cz
internet: www.plbohnice.cz/nespor*

*PhDr. Ladislav Csémy
Psychiatrické centrum Praha
e-mail: csemy@pcp.lf3.cuni.cz*